

Modevärldens ansikten

Saker som glamour, resor, pengar och att få stå i rampljuset lockar många unga till modellyrket. Men det är inte alla som kommer så pass långt att de får ta del av det. Och som med många andra yrken finns det för- och nackdelar och det gäller att inte låta sig förblindas av frestelserna.

REPORTAGE: **En tillfällig förvandling**

FAKTAARTIKEL/INTERVJU: **Modellindustrins baksida**

PERSONPORTRÄTT: **Leigh Jamison före detta modell: På den tiden tyckte jag att det smala idealet var snyggt, det var så jag ville se ut.**

FAKTAARTIKEL: **Yrke: Modell**

Reportage

En tillfällig förvandling

Det händer något när en fotomodell går in i sin skepnad.

På ett par timmar kan ett alldagligt utseende förvandlas till något sagolikt.

En handfull kreativa människor skapar denna tillfälliga förtrollning som efter dagens ände är bruten.

Klockan är 12.00

Det är söndag förmiddag och vi befinner oss i modellagenturen Upmodels lokaler på Södermalm i Stockholm. Fotografen Linda Lindell arbetar här och hon har ordnat så att fotograferingen kan tag plats här. Sex unga kvinnor har samlats för att få nya bilder till sin portfolio. Portfolion är som ett album med olika bilder från olika jobb som de har utfört. Nu behöver de alla nya bilder för att kunna visa upp när de söker nya uppdrag.

Två modeller ska vara med på dagens fotografering och de kommer att ha tre klädbyten var och temat för idag är glamour och romantik.

Det blixtrar till.

Fotografen Linda testar sin kamera inför dagens fotografering. Framför henne står fyra svarta skärmar som liknar stora paraplyer. De är placerade så att de bildar en fyrkant. Från skärmarna kommer blixten. På väggen bakom och innanför fyrkanten på golvet ligger det vitt papper. Inuti fyrkanten ska sedan modellerna stå för att bli fotograferade.

Inte långt ifrån Linda sitter två modeller på varsin stol framför speglar med glödlampor runtomkring. Det liknar speglar som finns i teaterloger. Andrea Hedström och Estelle Sigfridsson är modellerna som ska fotograferas. Bredvid Estelle står hårfrisörskan Ida Högström och borstar Estelles långa hår som sträcker sig ända ner till ryggslutet. Det ser sagolikt ut. Makeupartisten Stina Borgström står och lägger grunden på Andreas ansikte. Stylisten Emma Erixon är den som har valt ut kläderna som modellerna ska ha på sig.

80-talsmusik pulserar ut från högtalarna. Det är Cindy Laupers låt "Girls just wanna have fun".

Den känns passande just till det här tillfället. 22-åriga hårfrisörskan Ida ser ut som hon skulle vara

direkt tagen ur Cindy Laupers musikvideo med bland annat neonfärgade naglar och på huvudet sitter ett par klassiska solglasögon från 80-talet som liknar sådana the Blues Brothers alltid bar.

Under de närmaste två timmarna pudras, kmmas och fixas det för fullt med de två modellerna. De sitter där lugnt och stilla på sina stolar som om de aldrig gjort något annat.

Modellen Andrea och är med i modellagenturen Stockolmsgruppen. Hon har endast jobbat i fyra månader som modell men har redan hunnit göra en hel del.

- Jag är förvånad över att yrket är så roligt. Jag blev skickad till New York nyligen och besökte olika agenturer och det gick otroligt bra, säger hon.

Andrea har ett utseende som är eftertraktat i modellvärlden just nu. Hon har långt rödbrunt hår.

Hennes hudfärg är väldigt ljus och hon har isblå ögon.

Andrea är 19 år och uppvuxen i Härnösand. Hon flyttade som 16-åring till Stockholm för att gå i musikskola. Hon älskar att sjunga och planerar att fortsätta med det i framtiden.

- Jag är en sångerska. Men jag tänker hålla på med modellandet så länge det varar. Jag förväntar mig ingenting av den här branschen, på så sätt kommer jag aldrig att bli besviken, säger hon.

Den andra modellen är Estelle. Hon är 23 år och är med i modellagenturen Upmodels. Hon ser ut som en klassisk modell med en slank figur och starka ansiktsdrag. Hennes färger påminner om skådespelerskan Nicole Kidmans med det rödtonade håret och den bleka hyn.

Estelle har jobbat som modell i fem år. Hon har arbetat bland annat i Paris, Tokyo, Milano och Istanbul.

Fram och tillbaka diskuteras mycket mode mellan de unga kvinnorna samtidigt som de arbetar.

De talar mycket om hår och kläder och kommer in på den kommande höstens trender. Stylisten Emma verkar vara en av dem som har störst koll.

- Det kommer vara mycket svart och grått i höst. Mycket stora plagg, med mycket tyg har jag sett på många modevisningar, säger hon.

Emma har jobbat som stylist i två år och hon brinner för sitt jobb.

- Det är så kull! Man glömmer bort sig själv och man lever för jobben! Man får träffa mycket folk och skaffa nya kontakter. Det är grymt, säger hon.

Klockan är 14.00

Det är lunchdags och fortfarande är ingen av modellerna klara för att börja fotograferingen. Fotografen Linda har vart på Sandys och köpt sallader och mackor. Den enda som inte äter av maten är Andrea, hon är vegan och glutenallergiker. Hon väljer därför att inte besvara Linda med någon specialorder utan äter frukt istället.

Efter att alla ätit sig mätta återgår de till sina arbeten. Men nu är det Andreas tur att få göra sitt hår och Estelles tur att bli sminkad av Stina.

Stina Borgström, 27 år har jobbat som makeupartist i snart tio år. Hon är huvudmakeupartist på Helena Rubenstein och har nyligen öppnat ett eget företag.

- En dröm vore att sminka på en ruggigt cool modevisning i New York. Det tråkiga med jobbet är att det finns så många makeupartister, alltså för mycket konkurrens. Men jag får göra det jag tycker om allra bäst, säger hon och ler.

Stina har alla penslarna som ligger i olika fack i den svarta midjeväska. Bredvid henne står en stor väska i silver som liknar en resväska. Den innehåller alla möjliga sminkprodukter, i alla möjliga olika kulörer. Stina verkar gilla starka färger. Hennes smink går i rosa toner runt ögonen och på kinderna.

Klockan är 16.00

Det är dags att börja. Hår och smink är klart och modellerna ska få ta på sig sina kläder. Andrea får på sig en svart lång aftonklänning. Den är urringad både fram och baktill. Den sträcker sig ända ner till golvet och är figursydd. I öronen dinglar ett par grönglittrande stora

örhängen. De högklackade svarta platåskorna får Andrea att växa minst 10 cm. Det är som att se på en helt annan person.

Andrea går ut på golvet och gör sig redo. Innan fotograferingen börjar justeras det sista. Vid ett tillfälle står tre av tjejerna samtidigt och fixar med Andrea. Frisören sprayar håret, stylisten rättar till klänningen och makeupartisten lägger på läppglans.

Hon är redo och det blixtrar till.

Hennes första pose blir den klassiska med händerna på höfterna och blicken rakt in i kameran.

Hon dirigeras av fotografen och vrider på kroppen till höger en aning men behåller blicken in i kameran. Hon ser ut som om hon ska på Oscarsgalan, glamourös från topp till tå.

- Gud vad snyggt det blir. Ja just den posen, ropar Emma!

Alla står bakom fotografen medan hon jobbar och överöser Andrea med komplimanger. Andrea tycks inte höra vad de andra säger utan behåller sin fokus och borrar in blicken i linsen på kameran. Efter ett par minuter är det klart. När Andrea går mot stolen vid sminkbordet fortsätter komplimangerna att hagla över henne men den här gången generas hon och tackar för komplimangerna. Första fotosessionen är avklarad och det är Estelles tur.

Estelle ska bli fotograferad i trapphuset på den vita marmorliknande stentrappan. Hon lägger sig tillrätta med sin brunglittrande långklänning och vita sidenhandskar. Det långa håret ligger rakt ner på ryggen som ett tjockt täcke. Den långa luggen hänger ned och täcker ögonen. Kinderna är rosiga och läpparna är målade i en varm rosa färg. Stylisten Emma rättar till Estelles klänning en sista gång, tar ett par steg tillbaka och ser nöjd ut.

En förvandling har skett.

Det blixtrar till.

Under tiden som de andra diskuterar viktproblem i logen har Estelle hunnit bli klar med sin första session och bytt kläder. Den här gången ska hon bära en vit långärmad skjorta som är knuten på magen. Till den ska hon ha en lång vit kjol gjord av tyll. Stilen på kläderna känns romantisk. Hon liknar en prinsessa med det långa håret. På höger ringfinger har hon en stor silverring som glänser till. Hon ska ännu en gång fotograferas på stentrappan. Vinden som kommer utifrån får hennes hår att blåsa bakåt och det är som att befinna sig i en romantisk 60-tals film.

- Nu ska vi byta om, ropar Emma.

Andrea får en ny långklänning att ta på sig. Klänningen är mörklila omlottklänning med rosett baktill. Andrea ställer sig på plats på golvet och intar sin pose. Hon står i profil och vrider huvudet med blicken fokuserad mot en av de svarta skärmarna så att det ser ut som om hon tittar strax nedanför takhöjden och upp i tomma intet.

Det blixtrar till.

Varje fotografering för var och en av modellerna pågår i cirka fem minuter och under tiden avbryts den alltid av något som ska ordnas med. Antingen är det sminket, håret, kläderna eller posen. Men ingen verkar särskilt besvärad.

När Andrea fotograferats klart ska Estelle få göra sin sista session för dagen. Nu bär hon samma vita tyllkjol hon burit tidigare men den här gången är hon bar på överkroppen och låter håret täcka bröstet. Makeupartisten Stina förstärker den rosa färgen på läpparna en sista gång. Istället för i trapphuset fotograferas hon inne i studion. Hon sätter sig på golvet och sprider ut den stora kjolen runtomkring henne så att kjolen liknar ett täcke av bomull. Hennes nakna kropp får henne att se skör ut men hon visar inget tecken på sårbarhet. Utan hon poserar stolt och vrider och vänder på sig i alla möjliga olika ställningar. De sista blixtrarna avfyras mot Estelle och hennes arbetsdag är slut för idag.

Estelle byter snabbt om, tvättar av allt smink och tackar vänligt för sig. Det sista hon hör innan hon går ut genom ytterdörren

- Vad du är vacker! Vilka fina bilder det kommer att bli, säger hårfrisörskan Ida.

Till slut är det bara Andreas sista fotosession kvar. Med bakåtkammat hår, graciös röd-rosa sidenklänning och eleganta svarta högklackade skor ser hon ut att passa in perfekt på röda mattan på en extravagant filmpremiär i Hollywood.

De sista bilderna knäpps, musiken stängs av och alla börjar packa ihop sina saker för att gå hem. Rampljuset släcks ned än en gång och ännu en arbetsdag är avklarad.

Klockan är 19.00

Faktaartikel/Intervju

Modellindustrins baksida

Fotomodeller ställs ofta inför krav som att vara smala, träna regelbundet och tänka på vad de stoppar i sig. Det är krav som ofta kan vara ansträngande. Vad är då tjusningen med branschen, finns det någon överhuvudtaget?

Ann Frisell Elburg är socialantropolog och forskare vid Centrum för genusstudier vid Stockholms universitet. Till hösten ska hon disputeras med sin doktorsavhandling "Ett fåfängt arbete - en socialantropologisk studie av fotomodeller i den svenska modeindustrin". Hon har intervjuat sammanlagt 40 modeller, 20 kvinnor och 20 män. Under 1,5 års tid utförde hon fältarbete där hon följde modeller i deras arbete. Personerna var slumpvis valda. Den äldsta är född 1925 och den yngsta 1984. I en mailintervju berättar hon om sina erfarenheter.

- Min poäng med avhandlingen är att problematisera och ge modellerna själva en röst till skillnad från i många studier som mestadels behandlar modeller som stumma objekt eller i de mediala diskurser som mestadels fokuserar på det sensationella.

Kraven

Många unga kvinnor och män drömmer om att bli modell. Men det alla inte alltid inser är att modellyrket är ett krävande jobb som kan tära både fysiskt och psykiskt. Det krävs att hela tiden anpassa sin kropp till idealen som gäller på marknaden. Att ständigt vara medveten om att utseendet är avgörande för om de blir valda till ett jobb eller inte kan vara en psykisk press som inte alla klarar av.

- Många var kritiska till alla smalhetskrav i branschen och agentureernas kontroll av deras kostvanor. Och en viktig sak var att modellerna skapade sig ett slags professionella persona för att handskas med att sexualiseras och objektifieras på bild.

Förutom att alltid behöva tänka på att bevara sin kropp smal och tränad så har männen och kvinnorna inom modellbranschen även andra svårigheter att tampas med utanför branschen.

- För männen kunde det ibland vara svårt att förlika sig med att modellarbetet inte riktigt respekterades av heterosexuella män utanför branschen som ett "riktigt" jobb. De kvinnliga modellerna brottas med att balansera mellan att framstå som respektabla eller inte, vilket hänger samman med val av uppdrag och fotografens status och vilken tidning de förekom i.

Riskerna

Många nybörjare inom modellyrket jobbar gratis för att skaffa sig bilder och kan gå med på att utföra jobb som de egentligen inte vill göra. Det kan vara att ställa upp på en underklädsfotografering eller dylikt. Viljan att bli modell kan ibland vara för stark för att förmå sig att tacka nej.

- Riskerna är att kvinnliga modeller utsätts för sexuella trakasserier, ätstörningar, vilket även drabbar männen i branschen. Men det är även viktigt att framhärda lockelserna med yrket resor, upplevelser, snabba pengar, annars kan det vara svårt att förstå varför ungdomar beger sig in i branschen.

Modellagenturerna

Modellagenturernas uppgift är att ordna jobb till modellerna och mot det tar de ut en kommission på 20 % på modellernas arvode. Men först på 1980-talet fick agenturerna förmedla modeller mot betalning.

- Det var Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) som hade hand om all arbetsförmedling för modellerna. Lagen om arbetsförmedling ändrades så småningom från mitten av 1980-talet till i början av 1990-talet.

Trots att modellindustrin är så pass stor finns det inget fackförbund för modellerna att vända sig till.

- Det fanns modellföreningar innan branschen kommersialiserades i mitten av 1980-talet. En del var kritiska till agenturens sätt att marknadsföra dem och deras betalkrav: att modellerna får göra många gratisjobb och lägga ut för set cards¹, resor osv. Men andra modeller tyckte att agenturerna gjorde ett bra jobb och var nöjda med hur de marknadsförde dem. Hur de behandlades av agenturerna berodde på hur etablerade de var i branschen.¹

Denna intervju har genomförts via mail.

---

¹ Set card = Ett kort med bilder på modellen. Även längd, mått på kroppen, ögonfärg och hårfärg står med.

Personporträtt

Leigh Jamison före detta modell:

– På den tiden tyckte jag att det smala idealet var snyggt, det var så jag ville se ut.

80-talets största modellagentur Ford ville ha henne. Det pressade henne till att försöka gå ner i vikt. Idag 20 år senare är Leigh Jamison mer än nöjd med sig själv och hon avskyr det magra kroppsideal många unga tjejer har numera.

Vid Tekniska högskolan i Stockholm, på Ruddammsbacken 36 öppnas ytterdörren och jag möts av ett stort leende. Det är Leigh Jamison. Hon är en slank kvinna på 175 cm mitt i livet. Det mörka medellånga håret är uppsatt i en fin hästsvans baktill och hon har en slank figur.

Bredvid henne i dörröppningen står en liten blond kille med en vit t-shirt och blå mjukisbyxor. I munnen har han sin nappflaska med vatten i. Han är en av sönerna, den yngsta på 13 månader, Markus. Leigh hämtar leksaker till Markus för att han ska ha något att göra medan vi samtalar.

Leigh Jamison är 40 år. Hon har dubbelt medborgarskap, amerikanskt och svenskt, men föddes på Filipinerna. Hennes pappa är från Louisiana, i amerikanska södern. Hon flyttade till Sverige 1976 för att bo med sin svenska mamma. Leigh är utbildad ekonom och har jobbat lite som terapeut inom alternativ medicin. För tillfället är hon mammaledig och vet inte riktigt vad hon vill jobba med efteråt.

- Det blir troligtvis redovisning till en början i alla fall. Jag skulle dock vilja arbeta mer inriktat på att hjälpa människor men jag vet inte riktigt hur jag vill göra det än. Kanske blir det en kompromiss, som att jobba som ekonom inom redovisning för organisationer som till exempel SOS Barnbyar, säger Leigh.

I Aftonbladets nättidning från oktober 2006 kan man läsa en artikel skriven av Leigh om unga kvinnors kroppsideal. I artikeln står det bland annat att det är kvinnor som betalar pengarna som

underhåller den industri som påstår att det är det smala idealet som gäller. Och att i det här fallet kan ingen skylla på männen eller media. Hon skriver till exempel i artikeln:

”Det går heller inte att skylla på modeindustrin som sådan – det är kvinnornas egna pengar som finansierar den i en fri marknad”.

Upptäckten

Leighs lillasyster Chris Jamison jobbade som modell och tog med henne på en fest där hon blev upptäckt. Chris var ett av de stora modellnamnen i Sverige på 80-talet. Hon vann bland annat Vecko-Revyn och Damernas Världs modelltävlingar. Leigh var 17 år när hon blev upptäckt och blev erbjuden att besöka Ford Models i USA, då världens mest kända modellagentur.

- Eileen Ford fick syn på mig och sa, vi skriver in dig på en gång. Du måste börja jobba för oss.

Eileen Ford är känd för att ha grundat Ford Models tillsammans med sin man Gerard Ford. Leigh blev skickad till inskrivning för att gå med i agenturen och träffade där på människor som knappt såg på henne och som var väldigt arroganta.

- Ställ dig på vågen sa de. Jag ställde mig på vågen och då sa någon: men Gud vågen är trasig fastän vi lagat den nyligen. Då sa jag till dem: nej vågen stämmer, jag väger så här mycket. Då sa de: det finns ingen marknad för dig du måste gå ner sju kilo eller gå upp tjugo kilo.

Leigh hade valet att antingen gå ner sju kilo för att kunna jobba som en smal modell eller gå upp tjugo kilo för att jobba som en mullig modell, något däremellan existerade inte. Vid tillfället var Leigh 175 cm lång, vägde 63 kilo och hade ett BMI på 21. Med andra ord var hon en fullt frisk människa med en normalvikt. Hon bestämde sig för att gå ner sju kilo och det resulterade i att hon blev orkeslös, tappade sin mens, fick sömnsvärigheter och frös trots att det var högsommar.

- På den tiden tyckte jag att det smala idealet var snyggt, det var så jag ville se ut.

När Leigh avslutat sin mening ursäktar hon sig för att springa leta efter Markus som sprungit iväg till ett annat rum. Hon ropar efter honom och talar till honom på engelska. Vardagsrummet vi sitter i ser ut som många andra vardagsrum med en stor vit hylla som täcker en hel vägg och som är fylld med böcker, fotografier och liknande. Sedan finns även den obligatoriska svarta tv:n på 42 tum. Efter ett par minuter återvänder hon med Markus i famnen och han sätter sig snällt för att leka med leksakerna.

Modelljobben

Leigh blev inskriven i Fordagenturen men hann aldrig jobba för dem.

- Jag var med i en modelltävling genom dem men det var inget riktigt jobb. Jag gjorde lite katalogjobb i Kalifornien för en liten agentur, och resten av tiden jobbade jag periodvis i Stockholm för olika agenturer.

Leigh blev ofta uppbyggad av agenter som skickade henne till agenturer där de sa till henne att gå ner sju kilo. Men på grund av vikten blev det aldrig något heltidsjobb som modell. Hon blev sjuk av att försöka gå ner i vikt och det gjorde att hon aldrig kunde hålla på längre stunder utan det blev ett par månader och sedan var hon tvungen att bli sig själv igen och ha sin normalvikt.

- Det tog ett tag innan jag kände men Gud det är något som är fel här!

Leigh har varit med i agenturer som Mikas, Stockholmsgruppen, Front agency och på senare dagar för Ladies team. Sist hon hade ett modelljobb var 2002 och hon gick ur sin agentur 2003.

- Överhuvudtaget har jag på senare år börjat ifrågasätta konsumtionshysterin vi lever i och den kvinnobild som förmedlas i media. Båda är starka drivkrafter bakom hela modellindustrin, och det känns helt enkelt mer och mer fel för mig att aktivt bidra till den. Det var främst därför jag gick ur agenturen i 2003.

Vändpunkten

1999 bestämde sig Leigh för att läsa fysiologi på Karolinska Institutet, som ett komplement till hennes utbildning inom alternativmedicin. Där fick hon lära sig vad BMI-konceptet stod för. Hon räknade på de BMI-tal som Eileen Ford ville att hon skulle ha. Det var att antingen gå ner sju kilo eller upp 20 kilo i vikt, vilka var hennes enda val enligt dem på Ford. Båda BMI-talen var onormala. Den ena var överviktig och den andra underviktig.

- Idag är jag normalviktig, vilket gör att jag har mycket kraft och energi till allt som är viktigt i mitt liv, inte minst till våra två små barn.

Hon fortsätter:

- När jag bodde i USA ett par år träffade jag ett antal sydamerikanska kvinnor som hade en fantastisk självkänsla med en otrolig hållning. De var normalviktiga och hade snygga kvinnliga klänningar. De var så vackra. I Sverige känns det som att normalviktiga skäms lite över sig själva.

Hon gestikulerar mycket samtidigt som hon pratar. Hon känns uttrycksfull och engagerad i det hon berättar. Ibland när hon ska tänka till lite extra över en fråga tittar hon ut genom fönstret, samtidigt som solen lyser in i hennes grönbruna ögon.

- För en person som är naturligt smal kan modellindustrin vara en räkmacka, är man inte det kan det vara ett rent helvete att hela tiden försöka banta. Personligen har modellandet mest varit en positiv erfarenhet. Branschens bemötande har ofta varit gott och jag har haft jättetrevligt med dem jag har träffat.

Om Leigh skulle få en dotter som ville bli modell skulle hon stödja det. Men bara om dottern var naturligt smal och inte behövde banta för att gå ner i vikt för att få jobb. Det skulle kräva att Leigh trodde på att agenturen skulle ta hand om henne och skydda henne.

Att känna någon som har erfarenhet från branschen och vet hur den kan vara är en stor fördel för en ung tjej. För varje dag är det nya tjejer som går in i branschen ovetande.

- Jag är förbannad, det är mycket kraft som går åt att ständigt tänka på sin kropp. Jag önskar verkligen att unga tjejer som är normalviktiga pryder sig och går ut och lever livet. Istället för att de bantar ner sin kropp ska de ta hand om den. Det vore otroligt kul om det blev så.

Faktaartikel

Yrke: Modell

Modellindustrin är en djungel. För att lyckas krävs det inte bara ett snyggt yttre utan även en social förmåga och en uppmärksamhet mot opålitliga människor. En seriös modellagentur skulle kunna vara din hjälp på vägen.

Ett vackert utseende och en slank kropp är inte nog för att lyckas hela vägen. Det krävs också en viss typ av personlighet. En glad och utåtriktad personlighet framför en blyg och sur kan vara avgörande faktorer som avgör om du eller någon annan får jobbet. Det gäller att vara social och inte tillbakadragen. Ett dåligt rykte leder till mindre jobb. Du ska kunna kommunicera med människor du jobbar med, som till exempel arrangörer, fotografer, stylister och även andra modeller.

En annan viktig aspekt är att vara uppmärksam. Vissa kan utge sig för att jobba inom industrin och utnyttja det faktum att många är villiga att göra mycket för att bli modell.

Peter Ottingius

Peter Ottingius har varit fotograf sedan slutet av 80-talet och fotograferar mestadels bröllopsbilder. Peter har en hemsida där han bland annat upplyser unga tjejer om vikten av att vara uppmärksam. Den delen av hemsidan kom till efter att han fått många förfrågningar om modellbranschen av utomstående.

- Jag har hört så mycket om modellförmedlingar. De oseriösa förmedlingarna kan bygga upp guld och gröna skogar utan att köra med öppna kort.

Modellindustrin är stor och det finns många som har chans att bli modell. Har du inte vad som krävs för att bli den klassiska modellen som är smal och lång, kan du ändå jobba som reklammodell. Reklammodeller kan se ut på vilket sätt som helst. Allt beror på vad kunden i fråga söker för sorts utseende.

- Alla har chans att bli modell. Titta på ipren-mannen. Mitt tips är man först och främst ska vända sig till en riktig agentur, där får du svart på vitt om du har en chans att lyckas eller inte, säger Peter.

Modellagenturer

Är du en tjej på 170-180 cm, mellan 13-20 år gammal och har storlek 34-36 skulle du kunna vara en stark kandidat på Sveriges ledande agentur Mikas i Stockholm. Mikas har funnits sedan 1986 och representerar modeller som Emma Wiklund, Izabella Scorupco och Freja Kjellberg som vann den skandinaviska versionen av Top Model.

Att ta kontakt med seriösa agenturer som Mikas eller Stockholmsgruppen är en essentiell del av processen. På deras hemsidor finns all information om vem du kan vända dig till. Oftast brukar det vara så att du måste skicka helfigur- och ansiktsbilder utan smink. Efter någon vecka får du svar om de är intresserade.

Agenturerna jobbar med att ordna modelljobb. De tjänar sina pengar genom en kommission på cirka 15-20% av den summa som modellen ska få för jobbet.

Lyckas man gå med i någon seriös agentur kan man genom dem få hjälp med att ta bilder som ska samlas i en portfolio. Portfolion är som ett album där du samlar alla professionella bilder som tagits. Den visar du upp för kunder som är intresserade av dig på så kallade castingar.

En casting är som en jobbintervju. Du går dit med din portfolio och visar upp dig för kunden. Om de är nöjda med dig får du uppdraget som skulle kunna vara en modevisning eller ett fotojobb.

- Din arbetspärm är det bästa du har. Som fotograf och kund kan man se om en modell jobbar ofta eller sällan genom att titta på hur ofta samma fotograf har förekommit. Alltså om bilderna har tagits vid ett och samma tillfälle, säger Peter.

På egen hand

Många söker till flera agenturer utan något resultat. Men det finns ändå chans till att jobba som modell. Det du kan göra är att gå till en seriös fotograf och ta bilder som du sätter ihop till en

portfolio. Du kan leta bland fotoutbildningar där det finns elever som behöver öva sig. Du kan även kontakta modellagenturerna och be om att få namn på olika fotografer.

Att jobba på det här sättet är tidskrävande och du bör ställa in dig på det. Har du tur och är duktig kan ryktet börja sprida sig runt fotograferna och till slut börjar de ringa dig istället.

Arvodet

I modellbranschen finns det mycket pengar att tjäna. Som nybörjare får du cirka 1 000 kronor för en modevisning och cirka 1500 – 3000 kronor för ett fotojobb.

Att jobba som en catwalk modell vilket innebär att endast gå modevisningar kan kräva att du behöver vara smalare än om du bara gör fotojobb. Fotografier går att retuschera, vilket innebär att man i vissa dataprogram kan gå in och ändra utseendet på en bild.

Konsekvenser

Innan Spaniens modevecka började i höstas dog en ung kvinna av undernäring i sin kamp för att bli supermodell. Efter det bojkottade arrangörerna de extremt smala modellerna från att delta om de hade ett BMI under 18. BMI står för Body Mass Index och är en metod för att med utgångspunkt i en persons vikt och längd räkna om personen är över- eller underviktig. Kvoten ska vid normalvikt ligga mellan 20 och 25.

Det är mycket att tänka på innan du bestämmer dig för att ge dig in i modellbranschen. Men branschen är mycket spännande och kan innebära resor till olika platser i världen och möjligheten att få träffa många olika människor. Var beredd på att bli kritiserad för vissa saker i ditt utseende, ställ aldrig upp på något som du inte vill och lita på din magkänsla om något inte känns rätt.

Arbetsrapport

Diskussion kring ämnesvalet

Jag valde att skriva om ämnet mode. Som jag skrev i mitt PM så har jag sedan barnsben haft ett intresse för mode. Det var under mitt första år på gymnasiet som jag bestämde mig för att bli modejournalist och det är något jag fortfarande vill nu 8 år senare. Jag jobbar extra som modell och det har gett mig ett ännu större intresse för branschen. Nu under våren lyckades jag även få en praktikplats på Elle vilket jag är extremt nöjd med. Den praktiken tror jag kommer att ge mig en ordentlig grund i mitt fortsatta arbete inom modebranschen.

Jag valde att fokusera mig på modellindustrin. Jag jobbar själv extra som modell och har mycket kunskap om industrin.

Som personporträtt skrev jag om en kvinna som har jobbat som modell under en väldigt lång tid och har stor erfarenhet av branschen. Jag skrev sedan en faktaartikel om hur man blir modell och vad man bör tänka på innan man ger sig in i branschen. Mitt reportage handlade om en fotografering av två modeller som pågick under en hel dag. Sedan skrev jag även en fjärde artikel där jag intervjuade en forskare som skrivit en doktorsavhandling om den svenska modellindustrin.

Alla de här tre delarna är sammankopplade och jag tycker att de skapade en bra enighet för mitt projekt.

Syfte och publicering

Jag ville gå in djupet och visa publiken backstage så att säga. Det finns säkert många som undrar hur maskineriet fungerar bakom allt man läser i tidningar och ser på tv och det var det jag ville visa.

Jag tror att alla modetidningar inklusive Aftonbladet och Expressens mode del skulle vara intresserade av mitt jobb.

Mitt projekt riktar sig till alla som vill bli modell och alla modeintresserade.

Research

Jag började med att låna böcker om de olika genrerna som vi skulle skriva arbetet i.

Jag hade också böcker hemma sedan tidigare kurser som jag kunde använda mig av och repetera det jag kände att jag inte hade koll på. Jag använde mig även av Internet för att ta reda på lite bakgrundsfakta.

Efter det började jag ringa runt till agenturer och kontakter för att försöka boka intervjuer

Sedan började jag fundera på vad jag ville ha reda på i de olika artiklarna så jag satte mig ner och började skriva ner intervjufrågor.

Jag försökte förgäves få tag på någon modellagentur som kunde uttala sig men ingen hade tid att ställa upp på intervju. Inte ens via mail.

Jag är medveten om att det är problematiskt att jag inte har läst några böcker om modellyrket.

Jag hittade inga sådana böcker och dessutom arbetar jag själv som modell och har erfarenhet av branschen.

Diskussion om vinkling, form och gestaltning

Mitt syfte med hela arbetet var att skriva om mode. För att begränsa arbetet bestämde jag mig för att fokusera på modeller och deras roll i modeindustrin.

Min huvudvinkel i hela arbetet blev då att gestalta och berätta hur man blir modell, vad det är modeller gör, hur de lever och hur livet kan se ut efteråt. Och även hur deras arbetsförhållanden ser ut.

Resultatet blev en faktaartikel om hur man blir modell och vad man ska tänka på innan man ger sig in i industrin.

Ett personporträtt på en kvinna som jobbat som modell men har slutat. Ett reportage om hur en modeplåtning går tillväga. Och även en intervju med en forskare som har skrivit en doktorsavhandling om den svenska modellindustrin.

Tidigare när jag skrivit personporträtt och reportage har jag haft problem med gestaltningen. Men den här gången hade jag nästan med för mycket gestaltning. Vet inte vad som var annorlunda denna gång men det flöt på bra. Orsaken kan ha varit att jag befann mig i miljöer som jag känner till och är bekväm i.

I personporträttet kände jag att det var viktigt att få fram att min intervjuperson var väldigt engagerad i det här ämnet och självklart vill jag att läsaren ska kunna visualisera sig fram henne i texten.

I reportaget var det viktigt att i texten få fram hur dessa två modeller blev som två helt nya personer efter deras "förvandlingar". Även hur deras kläder såg ut och hur fokuserade de var när de jobbade.

Jag var osäker på ordningen bland texterna. Men till slut valde jag att ha reportaget först, för att dra in läsaren. Sedan kommer intervjun med forskaren, personporträttet och till sist faktaartikeln.

Etiska problem

Det var krångligt att få tag på en modell till personporträttet, eftersom att agenturerna inte kan lämna ut nummer hur som helst. Den person jag slutligen fick tag i var via hennes artikel som jag hittade på nätet och sedan sökte jag upp henne genom eniro. Tack vare att hon hade ett ovanligt namn så gick det bra.

Hur citatkontrollen gått till, avvikelser från regeln om citatkontroll måste särskilt anges och förklaras.

Jag mailade alla citaten jag tänkte använda mig av till alla mina intervjupersoner. Sedan bad jag dem komma med feedback och åsikter om det var något de tyckte inte stämde eller ville ha med i artikeln. Endast en person av mina intervjupersoner ville ändra vissa ord i citaten.

Fullständig källförteckning

Skriftliga:

Hansén, Stig *Att skriva reportage* Stockholm: Ordfront, 1999

Håkan Lind, Jenny Lindahl Persson, Martin Borgs *Medietränad* Stockholm: Nordstedts akademiska förlag, 2005

Elektroniska:

www.mikas.se

www.stockholmsgruppen.com

<http://www.aftonbladet.se/vss/kvinna/story/0,2789,913206,00.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/Eileen_Ford

<http://www.ottingius.com/artiklar/modell3.html>

<http://www.halsomalet.se/bmi.asp>

www.style.com

Muntliga:

Leigh Jamison – Ekonom och terapeut inom alternativ medicin

Peter Ottingius - Fotograf

Ann Frisell Elburg – Socialantropolog och forskare

Stina Borgström - Makeupartist

Andrea Hedström - Modell

Estelle Sigfridsson - Modell

Ida Högström - Hårfrisörska

Linda Lindell - Fotograf

Emma Erixon - Stylist